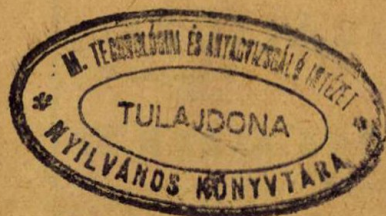

MŰSZAKI ÉRTELMISSÉG

A MAGYAR MÉRNÖKÖK
ÉS TECHNIKUSOK SZABAD SZAKSZERVEZETÉNEK
KÖZPONTI LAPJA
III. ÉVFOLYAM. 1947 MÁRCIUS 14

SZERKESZTI: HAVAS ERNŐ

A TARTALOMBÓL:

- BENEDEK PÁL: *Mérnöksátrak.*
HAVAS ERNŐ: *A Műszaki Értelmiség közvéleménykutatása (III.)*
VISONTAI MIKLÓS: *A városrendezés francia szemmel.*
DR. VADAS GYÖRGY: *Az újítások díjazásának kérdései.*
LOVÁSZ MIKSA: *Beszámoló a műszaki pótadíjról.*

SZAKSZERVEZETÜNK VÁLASZTMÁNYI ÜLÉSE SEGÉLYEZÉSI SZABÁLYZAT

A technika külföldön..
Könyvszemle.
Szakszervezeti élet.

5.

SZÁM

KIADJA A MAGYAR MÉRNÖKÖK ÉS TECHNIKUSOK SZABAD SZAKSZERVEZETE
MEGJELENIK HAVONTA KÉTSZER A SZAKSZERVEZET TAGJAI A LAPOT DIJTALANUL KAPJÁK

RIBÁRSZKY GYÖZŐ és GYÖRGY

asztalosárúüzemek

XIII, Béke utca 47 Telefon: 200-408

Épületesztalosmunkák

Famegmunkálás
mind-n gépen,
gerendafelvágás,
hajópadló, redőnyléc
hozott anyagból is

Portálok

Iskola- és belső berendezések
Szegezőlakatosmunkák
Tárolások

Szemünk a legnagyobb kincsünk!

Gondoskodjunk megfelelő és jóminőségű szemüvegről
egyéniességünkhöz illő keretben.

Közel- és távollátás egy szemüveggel

Fényérzékeny szemet védő üvegek

Fényképezőgépek, fotócikek

Szakszervezet tagjainak fizetési kedvezmény

Kern és Társa, Optika=fotó

IV., Kossuth Lajos-u. 3 Telefon 188-604

LÁNCOK

kalibrálva hajókhöz,
daruhoz, bányáknak,
csigasorokhoz,
kéziláncok is

KOVÁCSÜZEM

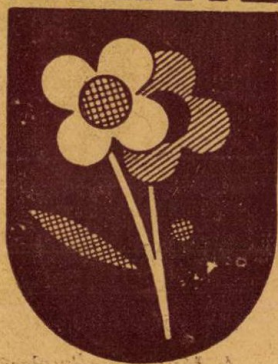
melegsajtolás,
berezés

Szász Oszkár

Budapest XIII, Petneházy-utca 74. sz.

Telefon: Lipót 747

HANIL

HANIL SZINTÉTIKUS VEGYITERMÉKEK KFT

a hazai anilinfestékek gyártá-
sát megkezdte. Egyes színek-
ben szállításokat már vállal.

Iroda: Budapest, V., József nádor-tér 2-4. Telefon: *188-930

HIRMANN FERENC

FÉMÁRUGYÁR

Budapest,

VII., Csányi-utca 9

Telefon: 224-830, 224-839

Víz, gőz, gáz, mezőgazdasági gép-
szerelvények. Vasúti kocsifém-
szerelvények.

Juno

ALPACCA- ÉS FÉMÁRUGYÁR

*

Sárdi Lajos

Budapest XIV, Telepos-u. 50
Telefon: Zuglói 53

G y á r t: Alpacca- és alumí-
niumerősségűket, valamint
az összes háztartási cikket

Lardoline

olaj-, zsiradék-
és
vegyigyár r. t.

Gyártelep:

XIV., Kereposi-út 152.

Telefon: 121-117.

Városi iroda: Akadémia-u. 16.

Villamos
gépek és
távkapcsolók

Magyar
**Brown
Boveri**
Művek
Villamosági R.T.

BUDAPEST V. PODMANICZKY U. 27

Villamos távmérő,

távjelző és automatikus berendezések,
vészjelzők, hőfokkapcsolók (thermo-
statok), készülékjavítások.

Elfer László

okl. elektromérnök
Budapest, V., Szent István-körút 8.
Telefon: 126-263.

LABORATORIUMI

vegyszerek

„ELEKTROKÉMIA”-nál
Budapest, V., Csanády-u. 22

MŰSZAKI ÉRTELMSÉG

A MAGYAR MÉRNÖKÖK ÉS TECHNIKUSOK SZABAD SZAKSZERVEZETÉNEK KÖZPONTI LAPJA

III. évfolyam, 5. szám

Megjelenik havonta kétszer

1947 április 1

MéRNÖKSÁTRAK

I.

Az utóbbi hónapok, főképp az utóbbi hetek eseményei, az összeesküvésben részes mérnökök és technikusok kissé szokatlanul nagy száma, a műegyetemi technikusok botránya, a szegedi középiskolások tüntetése, amelyben jelentékeny részt vett a szegedi vegyipari iskola ifjúsága, újra felveti a műszaki értelmiség és demokrácia viszonyának kérdését és szükségessé teszi, hogy az összeesküvés, a műegyetemi botrány és a szegedi tüntetés tanulságait, a magunk részére, a magyar műszaki értelmiség részére levonjuk. Lehetetlen a kérdést nem felvetni, lehetetlen elhaladni mellette megfelelő értékelés nélkül, mert a kérdés kétségkívül felvetődik, ha nem a mi részünkről, akkor a munkásság részéről.

Az a politika, amelyet szakszervezetünk megalakulásakor 1945. januárjától kezdve folytatott, következetesen arra irányult, hogy a műszaki értelmiség széles tömegeit a demokrácia irányába fordítsa, hogy megmagyarázzuk, hogy a műszaki értelmiség számára a demokrácia magatartás, az országépítő munka, az egyetlen helyes és lehetséges út. Nem önmagában, nem elszigetelten, hanem a munkássággal, az egész munkásosztállyal együtt kell haladnia. Ebben nincs semmi ördögösség, mert hiszen a mérnökök és technikusok maguk is részei a munkásosztálynak. A mérnökök és technikusok résztvesznek és vezetőszerpeket visznek az építkezésben és valamennyi iparágban. Lényegében tehát egy-egy szakmának vagy iparágban legjobban kvalifikált munkásai a mérnökök és a technikusok. Nem az a természetellenes tehát, ha a műszaki értelmiség a fizikai munkássággal együtt, egyirányban halad, hanem az a természetellenes, ha nem ezt tenné, ha magatartásával akadályozná a munkásság országépítő erőfeszítéseit. Ez azonban nemcsak természetellenes, hanem egyszerűen a műszaki munka megtagadását is jelenti, mert az a mérnök és az a technikus, aki elhagyja a

munkahelyét, amikor a háborúban elpusztult országot kell újjáépíteni, aki mérnöki tudását nem használja fel, amikor a legnagyobb szükség van arra, hogy a mérnöki leleményességgel és szaktudással szinte a lehetetlen feladatokat is megoldja, az nem mérnök, az nem technikus. Ez az álláspontunk nem maradt gyökértelenül a műszaki értelmiség nagy tömegeiben. Ezt bizonyítja az, hogy igen nagy mértékben szakszervezetünk tagja lett a műszaki értelmiség. Országos küldött közgyűlésünk idestova egy éve, 1946 május 4-én egyhangú határozattal erősítette meg szakszervezetünk csatlakozását a Szakszervezeti Tanácshoz, ami kifejezése annak, hogy a műszaki értelmiség a munkásosztállyal együtt akar haladni. Ennek az állásfoglalásnak azóta is számos megerősítő megnyilvánulása volt. Így például legutóbb a műszaki értelmiség közvéleménykutatása, amely statisztikusan, számszerűen is azt bizonyította, hogy szakszervezetünk tagsága, tehát a műszaki értelmiség túlnyomó nagy többsége, országos viszonylatban is helyesli szakszervezetünknek ezt a politikáját. Persze, kettőn áll a vásár! Nemcsak rólunk van szó, hanem arról is, hogy vajjon a munkások is akarják-e ezt az együttműködést? Erre is pozitív feleletet kell adni. Nemcsak szakszervezetünk kapcsolata jó a Szakszervezeti Tanácshoz és más munkásszakszervezetekhez, hanem általában kielégíthető, megfelelő a kapcsolat a munkahelyeken is a műszaki értelmiséggel dolgozó fizikai dolgozók között. Ez nem jelenti azt, hogy nincsenek helyenként surlódások. De ezek elszigetelt jelenségek és különösen a stabilizáció óta egyre ritkábbak. Ha vannak ilyen surlódások, akkor azoknak igazi okát az illetékes munkásszervezetekkel karöltve mindig ki lehet nyomozni és meg lehet szüntetni.

A munkásság és a műszaki értelmiség dolgozók együttműködésének nagyon sok igen szép példája akad. Ezek közül csak két országos jelentőségűt akarunk pél-

daképpen kiemelni. Az egyik az esti műszaki iskola megszervezése, amely szakszervezetünk kezdeményezése és amely hatalmas lépés előre az úton, amely a munkásság műszaki kultúrájának emeléséhez vezet.

A másik a munkásság kezdeményezése a műegyetem megsegítésére. Azt hisszük, nem szükséges ehelyütt kiemelni, hogy milyen hatalmas eredményt jelentett a műegyetem és ezzel a műszaki kultúra problémájának megoldása terén a munkásság hatalmas anyagi segítsége, amellyel a műegyetem rendbehozatala érdekében hozott. A munkásság világosan felismerte, hogy országépítő munkája csak jól képzett mérnökök és jól felszerelt tudományos intézetek együttműködésével vezethet gyors ütemben eredményre. Felismerte azt, hogy nem engedheti meg azt a luxust, hogy az ország egyetlen műegyeteme szinte használhatatlan állapotban maradjon.

II.

Az összeesküvés leleplezése és az összeesküvés hullámainak továbbgyűrűzése azt mutatja, hogy Budapesten és az ország több városában akadtak a mérnökök között is, akik ennek az összeesküvésnek résztvevői voltak. Csodálkozunk akkor kellene, ha nem így lenne. Nagyon jól tudjuk, hogy a Hungária nevelő hatása milyen volt a Horthy-reakció korszakában a műegyetem hallgatóira és valóban furcsálni kellene, ha a Hungária szelleme a demokratikus átalakulás, szakszervezetünk fellépése és eddigi munkája ellenére is nyom nélkül tűnt volna el. Nos, az összeesküvés azt is megmutatta, hogy a szervezkedés különböző vonalakon haladt; így egy szála a műszaki értelmiség vonalán. A magyar közösség mérnöksátra jelentős befolyáshoz jutott az újjáépítési minisztériumon keresztül. Szakszervezetünk már akkor fellépett a kialakuló klikkrendszer ellen. A magyar közösség mérnöksátra, mint a nyomozás adataiból tudjuk, nemcsak az újjáépítési minisztériumban, hanem azon kívül is több

Szakszervezetünk választmányi ülése

budapesti üzembn, így a MÁVAG-ban és több vidéki városban is befolyásra tett szert. Az összeesküvés általában szabotálni igyekezett minden rendelkezésre álló eszközzel és befolyásával a stabilizációt és az újjáépítést. Mérnöksátrának tagjai közvetlenül a termelés szabotálásában bűnösök.

A Hungária szelleme persze tovább él a műgyetemen is. A műgyetemi hallgatók igazolása gyakorlatilag teljesen érteimelen torzítás volt és így azok, akik 1944 őszén árpádsávos karszallaggal handabandáztak a műgyetemen, agitáltak és terrorizáltak a műgyetem Németországba való kötelepítése mellett, visszajöttek és az ugyancsak Nyugatra visszajött, a demokratikus hadseregéből kiebucdalt ludovikások és tisztek, jobb híjján, műgyetemre járó csoportjával együtt, résztvettek a műgyetem, mint Műgyetemi Technikus Kör, március 14-én tartott ünnepi közgyűlésén. A Hungária botrányteltő régi módszerét alkalmazva, sikerült is meghusítaniok a technikus köri választásokat. Mindezt arra mutat, hogy nemcsak a diplomás mérnökök és technikusok között maradtak hivei az ancien regimennek, hanem ami ennél sokkal meglepőbb, a műgyetemi hallgatók köréből még bő utánpótlásra is van remény és ugyanezt mutatja technikus vonalon a szegedi vegyipari középiskola növendékeinek magatartása is.

Hogy mit használ az ancien regime idősebb és fiatalabb híveinek további magatartására nézve az államvédelmi szervek és a néptűgyészség egy némely intézkedése, a rektori fejmosás és a szegedi tűzoltóság fecsekendője, az majd elvállik.

Persze mindezt még a dolognak csak az a része, ami a népbíróságra, a kultuszminiszterre és a rektorra tartozik. És ez a kevésbé érdekes. Mindezt csak azért hoztuk fel, mert félt, hogy ezek az események a munkásság és a műszaki értelmiség jóviszonyában, ha átmenetileg is, de bizonyos kedvetlenséget okozhatnak. A műgyetem például már kapott visszautasítást olyan helyekről, ahonnan az eddigi tapasztalatok alapján nem várt visszautasítást. A mifeladatunk tehát az, hogy elhárítsuk ezt a jelentkező veszélyt. Ezért fokoznunk kell a felvilágosító munkát a műszaki értelmiség széles rétegeiben és közelebb kell hoznunk a jövőndő műszaki értelmiséget a szakszervezetekhez. Ilymódon sikerül majd a Hungária szellem nyomait véglegesen felszámolni és a magyar műszaki értelmiség nagy tömegeiben, az eddigénél sokkal jobban elmélyíteni a szakszervezeti gondolatot és a mérnöktársak tagjaival megértetni azt, hogy itt az ideje, hogy szedjék a sátorfájukat.

Benedek Pál

1946. évi március 22-én szakszervezetünk választmánya Szalay utca 4. szám alatti székházunkban választmányi ülést tartott. A választmányi ülés, melyen a vidéki titkárok és kiküldöttek is jelen voltak, tárgyalta az 1946. évi főtitkári jelentést, költségvetési előirányzatot, az 1947. évi segély- és a.p.szbálytervezetet, valamint a fegyelmi bizottság alapszabályainak kiegészítéséről szóló előterjesztést.

Az alábbiakban közöljük Zentai Béla főtitkár beszámolóját szakszervezetünk 1946. évi működéséről.

A jelentés fel akarja mérni az eddig elért eredményeket szakszervezetünk fejlődésében, rá akar mutatni a hibákra és irány igyekszik szabni szakszervezetünk jövőben való működésének.

Szakszervezetünk megerősödése

Szakszervezetünk anyagilag talpraállt és ahhoz képest, hogy tulajdonképpen öt hónapnak a stabilizációs eredményei állottak rendelkezésünkre, komolyan megerősödünk. Itt meg kell azonban jegyeznünk, hogy szakszervezetünk a többi szakszervezetekhez képest kis taglétszámú, de feladatai aránytalanul nagyobbak, mint a többi testvér-szakszervezeteknek. Hiszen szakszervezetünk működése végeredményben az egész műszaki értelmiség érdekképviseletén túl, annak demokratikus átnevelését, műszaki fejlődését és a gazdasági életben való megfelelő szerepének biztosítását hivatott szolgálni. Ez a széles terület — amelyen akármennyit tesszünk, még mindig vannak tenni valók —, azt jelenti, hogy szakszervezetünk egyes osztályait úgy minőségileg, mint mennyiségileg, munkatársak szempontjából erősíteni kellett.

1946. augusztus 1-én a tagok száma 14.000 volt, amikor a revízió és igazolványcserét megkezdtük.

Eddig kicseréltünk 12.000 igazolványt. Belépett 2.000 új tag.

A stabilizáció óta 8 hónap telt el és idejét látjuk, hogy elinduljunk abban az irányban, hogy a szakszervezeti tagok részére, ha nehéz helyzetbe kerülnek, segítyt tudjunk nyújtani. Ezzel kapcsolatos részletes előterjesztést Fekete titkár úr fogja megtenni.

Kiadványaink

Beszélnünk kell szakszervezetünk büszkeségeiről, a „Műszaki Értelmiségről“, a „Magyar Technikáról“ és az újszülött „Külföldi Technika Szemléjéről“.

A „Műszaki Értelmiség“ szakszervezetünk hivatalos lapja, nemrégiben olvasóhoz fordult, hogy véleményét halljon. Megkérdeztük, hogyan vannak megelégedve lapunk irányvonalával, mi az amit hiányolnak, mit tartanak feleslegesnek. A beérkezett válaszok azt mutatják, hogy egy elenyésző százalék kivételével az olvasók lapunk irányvonalával megelégedettek. A beérkezett válaszok részletes kiértékelését a főszerkesztő a lapban közli és igyekszünk a lehetőég határam belül az olvasók által nyilvánított kívánalmaknak eleget tenni. Műtájja lapunk népszerűségét a tény is, hogy ha valamilyen postai, vagy adminisztratív hiba folytán lapunk nem érkezik meg valamelyik olvasóhoz, azonnal reklamálják azt. Ez is bizonyítja, hogy a mérnökök és technikusok szeretik és várják a szakszervezet hivatalos lapját. Elismerés illeti meg a szerkesztésért Havas Ernőt és Gömöri Herman Ivánt.

A „Magyar Techniká“t dicsérni nem kell. A „Magyar Techniká“n keresztül szakszervezetünk bebizonyította minden kétkedés dacára, hogy a műszaki tudományok fejlesztésében, ápolásában az élen jár. Nyugodtan mondhatjuk, hogy ilyen műszaki tudományos lap Magyarországon még sohasem volt és kivételben és nívóban nemcsak hogy Középeurópában áll a legelső helyen, hanem a nyugateurópai országok műszaki lapjai mellett is megállja a helyét. Ezt bizonyítják azok a levelek, amelyeket Amerikából, Svédországból, Franciaországból s.b. kapunk az ott élő magyar kollégáktól, akik valóságos csodálattal írnak lapunkról. Megállapíthatjuk, hogy Magyarország határain túl, a most már többszáz példányban eljutó Magyar Technika, túl a szakszervezeti kereten, nagyszűrű propagálója a magyar demokrácia teljesítményének és a magyar mérnökök és technikusok magas nívójának. Köszönetet mondok ezért a lap szerkesztésében résztvevő főszerkesztőségnek: dr. Pattanyús Géának, dr. Csürös Zoltánnak, továbbá Benedek Pálnak, Terplán Zénónak, dr. Kovács Károly Pálnak és ezeken kívül az alszerkesztőknek, akik mind részesei annak, hogy a Magyar Technika ilyen nívóra emelkedett.

A „Külföldi Technika Szemléje“, amelynek az első száma most jelent meg, mutatja, hogy e téren is az élen járunk. Nem volt könnyű a „Külföldi Technika Szemléje“ anyagának biztosítása, de nem takarékoskodtunk idővel és energiával, anyagi áldozatokkal azért, hogy azt a hiányt, amely e téren fennáll, betöltsük. A „Külföldi Technika Szemléje“